

Medijsko opismenjavanje u osnovnoj školi

Prethodno priopćenje _ DOI 10.22522/cmr20190139 _ primljeno 12. veljače 2018.
UDK: 003.02:316.774
373.3

.....

Marko Alerić

Filozofski fakultet, Zagreb, Hrvatska.

E-adresa: maleric@ffzg.hr

Martina Kolar Billege

Učiteljski fakultet, Zagreb, Hrvatska.

E-adresa: mkbillege@gmail.com

Vesna Budinski

Učiteljski fakultet, Zagreb, Hrvatska.

E-adresa: vbudinski@ufzg.hr

.....

Sažetak

Medijska pismenost obuhvaća znanje o medijima, ali i recepciju i produkciju medijske poruke. U suvremenom se odgojno-obrazovnom kontekstu, koji podrazumijeva stalnu izloženost djece medijskim sadržajima, pretpostavlja da odgojno-obrazovni programi sadržajno odgovaraju potrebama učenika – primatelja medijskih sadržaja. U radu smo istražili koji su sadržaji predviđeni *Nastavnim planom i programom za osnovnu školu* (MZOŠ, 2006) i prijedlogom Nacionalnog kurikulumu za Hrvatski jezik (CKR, 2017) te ispitali mišljenje ravnatelja, kao organizatora nastavnoga procesa, o tome koji su učitelji zaduženi za medijsko opismenjavanje u osnovnoj školi. Nadalje u radu problematiziramo inicijalnu osposobljenost nastavnika za nastavu medijske kulture, stavljamo u suodnos pojmove medijska kultura i medijska pismenost te problematiziramo poistovjećivanje uporabe medijskih alata s medijskom pismenošću. Istraživanje je provedeno s pomoću upitnika kojim smo ispitali nositelje medijskoga odgoja i obrazovanja te najčešće zadužene osobe za medijsko opismenjavanje djece u osnovnoj školi. Rezultati istraživanja pokazuju da je 42,19 % ravnatelja (N = 192) nezadovoljno programom medijske kulture u osnovnoj školi, 87,31 % (N = 197) ravnatelja misli da bi djecu trebali medijski odgajati učitelji i odgojitelji uz roditelje te da su u školi najčešće za medijsko opismenjavanje zaduženi učitelji hrvatskoga jezika (55,1 %; N = 187).

Ključne riječi: medijsko opismenjavanje, osnovnoškolsko obrazovanje, digitalni udžbenik

1. Uvod

Krajnji je cilj učenja ostvarivanje postavljenih ishoda učenja, odnosno stjecanje kompetencije kao kombinacije znanja, vještina i stavova. Bez obzira na to što sadržaj pojma kompetencija samo dijelom podrazumijeva i pojam znanje, ipak će „to konkretno znanje poslužiti kao osnova na kojoj će se svako daljnje poučavanje razvijati“ (Brooks, 2012, str. 106). I medijska je pismenost kompetencija koja podrazumijeva ne samo znanje o medijima, nego uključuje i recepciju i produkciju medijske poruke, kao i sposobnost razumijevanja i promišljanja poruke.

U ovom se radu medijska pismenost promatra u osnovnoškolskom odgojno-obrazovnom kontekstu i ističe se važnost medijske pismenosti poučavatelja kao uvjeta za medijsko opismenjavanje učenika.

U Republici Hrvatskoj sadržaji u kojima se obrađuju teme koje pripadaju medijima i medijskom opismenjavanju najuže su povezani s predmetnim područjem medijske kulture u okviru nastavnoga predmeta Hrvatski jezik (MZOŠ, 2006). U tom se predmetnom području dominantno obrađuju teme u vezi s kazalištem, filmom, računalom i internetom jer se, pod pojmom medija u sintagmi medijska pismenost, općenito najčešće misli na suvremene digitalne (elektroničke) medije. Knjiga se, premda također medij, u okviru nastave Hrvatskoga jezika primarno povezuje s područjem književnosti. Međutim, s obzirom na to da je i knjiga medij i da se pristup dekodiranju poruke, u svojoj biti ne razlikuje, dekodiranje medijske poruke u širem smislu, kao cilj medijskog opismenjavanja, ne bi smjelo isključivati dekodiranje poruke pisane (tiskane) riječi. Bez obzira na vrstu medija kojim je poruka posredovana, u odgojno-obrazovnom kontekstu važno je isticati „da komunikacija odgaja i da odgoj komunicira, pa se uvijek valja prisjećati da se komunicirati mora odgovorno, bez obzira na medij kojim se služimo“ (Labaš, 2011, str. 61).

Sveprisutnost medija kao posrednika u prenošenju informacija, osobito digitalnih medija, postavlja nove zahtjeve pred odgojno-obrazovne djelatnike koji su u suodnosu s aktivnim „konzumentima“ medija i medijskih sadržaja. „U dodiru s novim, digitalnim medijima, roditelji i odgajatelji su često, kako smo naveli, razoružani. S jedne strane, svjesni su i znaju da su novi mediji dio svakodnevnog života njihove djece, ali i dio društvene kulture u kojoj žive i djeluju...“ (Labaš, 2011, str. 60). Upravo bi zbog toga poučavanju o suvremenim digitalnim medijima, koji su prisutni ne samo u formalnom poučavanju nego i u samostalnom učenju, kao i medijskom opismenjivanju u osnovnoj školi, trebalo

posvetiti više pozornosti. U vezi s tim nužno se nameće pitanje *jesu li naše škole spremne za medijsko opismenjavanje*. Prema sadržaju poučavanja u *Nastavnom planu i programu za osnovnu školu* (MZOŠ, 2006) može se zaključiti da je zastupljenost medijskih sadržaja i sadržaja o medijima, osobito u primarnom obrazovanju, skromna. Zadaće nastavnoga područja medijska kultura jesu:

„osposobljavanje za komunikaciju s medijima: kazalištem, filmom, radijem, tiskom, stripom, računalom, primanje (recepcija) kazališne predstave, filma, radijske i televizijske emisije; osposobljavanje za vrjednovanje radijskih i televizijskih emisija te filmskih ostvarenja“ (MZOŠ, 2006). Utvrđene zadaće trebale bi se postići obradom ovih tema i utvrđivanjem ostvarenih obrazovnih postignuća: „*Animirani film*: primanje kratkih lutkarskih i crtanih filmova stilski sadržajno primjerenih djetetu; razlikovati lutkarski i crtani film. *Lutkarska predstava*: doživjeti lutkarsku predstavu; navesti glavne likove; oživiti scensku lutku; izvesti kraći ulomak igrokaza. *Knjižnica*: upoznati školsku i mjesnu knjižnicu; naučiti posuđivati, čuvati i vraćati knjige; razlikovati knjižnicu od knjižare. *Filmska priča*: primati (recepcija) primjerene dječje filmove; zamijetiti i odrediti slijed događaja u filmu; ispričati filmsku priču kratkoga crtanog filma; razlikovati glavne i sporedne likove u filmu. *Kazalište*: primati (recepcija) nekoliko primjerenih kazališnih predstava (prema mogućnostima); razlikovati kazališnu predstavu od filma; razlikovati pozornicu od gledališta. *Televizija*: izdvojiti iz televizijskoga programa najdražu emisiju, pogledati ju i razgovarati o njoj. *Dječji časopisi*: upoznavati neke dječje časopise i stripove u njima, čitati ih, razlikovati ih od ostaloga tiska. *Dječji film*: primati primjerene dječje filmove (recepcija); razlikovati igrani film za djecu od animiranoga filma; ispričati filmsku priču. *Radijska emisija*: primati radijsku emisiju za djecu; raspravljati o njoj; zamijetiti zvučna izražajna sredstva. *Knjižnica – korištenje enciklopedije*: pronaći traženu obavijest u dječjoj enciklopediji služeći se kazalom i abecednim redom. *Dokumentarni film*: primanje primjerenih dokumentarnih filmova (ekološkoga sadržaja, zavičajna tematika) primjerenih učeniku; zamijetiti osnovna obilježja dokumentarnoga filma. *Usporedba filma s književnim djelom*: primati nekoliko dječjih filmova nastalih na književnome predlošku (recepcija); iskazivati vlastiti doživljaj književnog djela i filma; zamijetiti sličnost i razlike između filma i književnog djela prema kojemu je snimljen. *Računalo*: razlikovati obavijesne i zabavne mogućnosti računala. *Knjižnica – služenje rječnikom i školskim pravopisom*: pronaći traženu obavijest u školskome rječniku ili pravopisu služeći se kazalom i abecednim redom (MZOŠ, 2006, str. 25 – 34)“.

Pitanje je može li obrada navedenih tema i ispunjavanje navedenih obrazovnih postignuća jamčiti ostvarivanje zadaća nastavnog područja medijska kultura, posebno u vezi s nužnošću osposobljavanja učenika za vrednovanje radijskih i televizijskih emisija te filmskih ostvarenja, odnosno za razvoj medijske pismenosti općenito. Medijska kultura u postojećem odgojno-obrazovnom sustavu predviđa samo ograničeno upoznavanje s medijima.

U području medijske pismenosti prijedlog *Nacionalnoga kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik* (CKR, 2017) u domeni *Kultura i mediji* znatno više uključuje ciljeve koji se odnose na medijsku pismenost. U predloženoj dokumentu istaknuto da se ta domena temelji na razumijevanju teksta u različitim društvenim, kulturnim i međukulturnim kontekstima te da se predmetnim područjem potiče razvoj znanja o sebi i drugima, uvažavanje različitih uvjerenja i vrijednosti te se omogućuje djelovanje u društvenoj zajednici. Domena *Kultura i mediji* obuhvaća „kritički odnos prema medijskim porukama, razumijevanje utjecaja medija i njihovih poruka na društvo i pojedinca; komunikacijske i prezentacijske sposobnosti: stvaranje medijskih poruka i njihovo odgovorno odašiljanje; razumijevanje kulture s gledišta svakodnevnoga života, s društvenoga gledišta, kulture u odnosu na popularnu kulturu i kulture u odnosu prema književnosti i ostalim umjetnostima te utjecaj kulture na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta; svijest o jedinstvenosti i vrijednosti različitih mišljenja, stavova i ideja, društava i kultura sa svrhom uspješne komunikacije te razumijevanja drugih i drukčijih“ (CKR, 2017, str. 9). U odgojno-obrazovnim ishodima domene *Kultura i mediji* istaknuti su: „informativna pismenost, medijska pismenost, dekonstrukcija medijske poruke, kulturalnost i kulturni događaji“ (CKR, 2017, str. 9). Prema Odluci o donošenju Kurikuluma za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (NN 10/2019 od 29. siječnja 2019.) predmetno područje *Kultura i mediji* obuhvaća iste sastavnice kao u prijedlogu CKR-a iz 2017.

Na temelju odgojno-obrazovnih ishoda domene *Kultura i mediji* može se zaključiti da je znatna pozornost usmjerena na pronalaženje, dekonstrukciju i odašiljanje poruke. Tako u prvi plan dolazi poruka, a ne sredstvo prenošenja poruke. Zgrabljic Rotar (2005) ističe da osim tehnološkog medijskog opismenjavanja, suvremeni koncept medijske pismenosti obuhvaća i učenje o svim medijima (tisku, radiju, televiziji), o njihovim produkcijskim i ekonomskim načelima funkcioniranja zbog čega u medijsko opismenjavanje valja uključiti i učenje o jezicima medija. Nadalje ističe da je velika odgovornost roditelja i nastavnika u osvješćavanju utjecaja medija na djecu/učenike koji su medijima svakodnevno izloženi.

Kako bi se postavljeni ciljevi u domeni *Kultura i mediji* mogli ostvariti, trebalo bi utvrditi

u kojoj su mjeri učitelji i nastavnici u Republici Hrvatskoj osposobljeni za recepciju i razumijevanje medijskih poruka, kao i za poučavanje učenika o tome sadržaju? U dosadašnjim se istraživanjima pokazalo da gotovo polovica ispitanih nastavnika hrvatskoga jezika (N = 49) „smatra da nemaju dovoljno znanja o medijima da bi o njima mogli predavati ($X^2 = 5,43$, $ss = 2$, $p < 0,01$)“ (Ciboci, Osmančević, 2015, str. 130). Istraživanje Budinski i Kolar Billege (2016, str. 77) pokazalo je da od 73 ispitane učiteljice razredne nastave (N = 73) njih 37 koristi digitalne udžbenike, a 36 ih ne koristi. „U odgovorima ispitanika prevladavaju odgovori koji ukazuju na nedostatak tehničkih uvjeta za služenje digitalnim udžbenicima. Ispitanici se koriste zvučnim i video zapisima te kvizovima, uglavnom za ponavljanje i uvježbavanje sadržaja.

1.1. Cilj istraživanja

U ovom je radu cilj istraživanja bio ispitati mišljenje ravnatelja osnovnih škola, kao osoba zaduženih za provedbu nastave i ostvarivanje *Nastavnog plana i programa, o zadovoljstvu* programom medijske kulture, o tome tko bi djecu trebao medijski odgajati, tko je u osnovnoj školi najčešće zadužen za medijsko opismenjavanje i koji su nastavnici u osnovnoj školi najčešće zaduženi za medijsko opismenjavanje.

1.2. Uzorak i postupak

Istraživanje je provedeno na stručnom skupu ravnatelja osnovnih škola održanom u prosincu 2016. godine u Dubrovniku. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 210 ravnatelja. U Republici Hrvatskoj u trenutku provođenja istraživanja bilo je ukupno 877 ravnatelja osnovnih škola. Populacija ravnatelja izabrana je za sudjelovanje u istraživanju s obzirom na to da su ravnatelji zaduženi za organizaciju nastave i provedbu *Nastavnoga plana i programa za osnovnu školu*. U zaduženja ravnatelja (prema *Planu rada ravnatelja* u skladu sa *Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* NN 87/08 i *Zakonom o ustanovama* NN 76/93) ubrajaju se, uz druge poslove, i: planiranje i programiranje rada, organizacija i koordinacija rada, realizacija planiranog rada škole, praćenje i unapređivanje nastave, stručno usavršavanje ravnatelja i radnika škole.

1.3. Istraživački problemi i hipoteze

P1: Ispitati jesu li ravnatelji zadovoljni programom medijske kulture.

H₁: Pretpostavljamo da ravnatelji nisu u dovoljnoj mjeri upoznati s programom medijske kulture.

P2: Ispitati mišljenje ravnatelja o tome tko bi trebao medijski odgajati djecu.

H₂: Pretpostavljamo da ravnatelji misle kako djecu za medijski odgoj trebaju odgajati i roditelji i učitelji/odgojitelji.

P3: Ispitati tko je, prema mišljenju ravnatelja, u školi zadužen za medijsko opismenjavanje učenika.

H₃: Pretpostavljamo da ravnatelji misle kako su za to područje zaduženi nastavnici Hrvatskoga jezika.

2. Rezultati i interpretacija

Slijedi statistička obrada dobivenih odgovora na postavljena pitanjima.

Tablica 1. Rezultati uz postavljeno pitanje o zadovoljstvu ravnatelja programom medijske kulture

N = 192	Jeste li zadovoljni programom medijske kulture?
Zadovoljni	33,33 %
Nezadovoljni	42,19 %
Nisu upoznati s programom medijske kulture u osnovnoj školi	24,48 %

Rezultati u Tablici 1. pokazuju da je 33,33 % ravnatelja zadovoljno programom medijske kulture, 42,19 % je nezadovoljno, a 24,48 % nije upoznato s programom medijske kulture. Taj podatak pokazuje da gotovo $\frac{1}{4}$ ravnatelja ne zna što se od učenika i učitelja očekuje u području medijske kulture.

Tablica 2. Rezultati uz postavljeno pitanje o tome tko bi djecu trebao medijski odgajati

N = 197	Tko bi djecu trebao medijski odgajati?
Roditelji	2,54 %
Učitelji i odgojitelji	9,14 %
Učitelji i odgojitelji uz roditelje	87,31 %

Rezultati u Tablici 2. pokazuju da 87,31 % ravnatelja misli kako su za medijski odgoj djece odgovorni učitelji i odgojitelji uz roditelje. Medijski odgoj podrazumijeva cjelovit odgojno-obrazovni pristup, stoga je u taj proces zaista važno uključiti i roditelje. Svakodnevno komuniciranje u medijskom prostoru zauzima znatno vrijeme u životu djece (osnovnoškolaca).

Tablica 3. Tko je u osnovnoj školi najčešće zadužen za medijsko opismenjavanje?

N = 197	Tko je u osnovnoj školi najčešće zadužen za medijsko opismenjavanje?		
Stručni suradnici	23,8 %		
Nastavnik pojedinog predmeta	71,4 %	N = 187 (Kojega nastavnoga predmeta?)	
		Hrvatskoga jezika	55,1 %
		Informatike	21,9 %
		Stranih jezika	2,7 %
		Tehničke kulture	3,2 %
		Razrednici	3,7 %
		Knjižničari	5,3 %
		Učitelji razredne nastave	5,3 %
Svi nastavnici	0,5 %		
Djeca se u školi medijski ne opismenjavaju	4,8 %		

Rezultati u Tablici 3. pokazuju da, kako smo i pretpostavili, 71,4 % ravnatelja misli da su za medijsko opismenjavanje u školi zaduženi nastavnici pojedinoga nastavnog predmeta. 23,8 % ravnatelja misli da su za to zaduženi stručni suradnici, a 4,8 % ravnatelja misli da se djeca u školi medijski ne opismenjavaju. Daljnja je analiza pokazala da su to, prema

mišljenju ravnatelja, najčešće nastavnici hrvatskoga jezika (55,1 %), iako, s obzirom na kompleksnost medijskoga odgoja, za to područje trebaju biti zaduženi svi nastavnici i stručni suradnici. Rezultati nadalje pokazuju da 21,9 % ravnatelja misli kako medijsko opismenjavanje provode učitelji informatike. Pretpostavljamo da taj dio ispitanika u potpunosti ne razumije razliku između medijske i informatičke pismenosti, ali je taj podatak potrebno dodatno ispitati. Mali postotni udjeli raspoređeni su na učitelje stranih jezika (2,7 %), tehničke kulture (3,2 %), razrednike (3,7 %) i knjižničare (5,3 %). Rezultati pokazuju da samo 5,3 % ravnatelja misli kako medijsko opismenjavanje provode učitelji razredne. Naime, učitelji razredne nastave u prilici su sveobuhvatno (u okviru šest nastavnih predmeta) medijski opismenjivati učenike. To inicira potrebu za temeljitim istraživanjem o tome (1) znaju li ravnatelji što je medijsko opismenjavanje i (2) znaju li ravnatelji da se medijsko opismenjavanje ostvaruje u svim nastavnim predmetima i, primjereno dobi učenika, u svim osnovnoškolskim razredima.

3. Rasprava i zaključak

S obzirom na pokazatelje koji su dobiveni ovim istraživanjem može se opravdano postaviti pitanje jesu li ravnatelji škola svjesni važnosti medijskoga odgoja i jesu li spremni poticati medijski odgoj.

S obzirom na aktualnu zakonsku regulativu u odgoju i obrazovanju velika je odgovornost i na autorima udžbenika u izboru i strukturiranju udžbeničkog sadržaja, osobito u digitalnom udžbeniku koji kao multimedijски izvor integrira razne medije, a u kojem su sadržane primjerene i kontrolirane poruke, kao što je to, na primjer, digitalni udžbenik. Digitalni bi udžbenik mogao biti sredstvo, medij koji omogućuje započinjanje razvoja medijske pismenosti primanjem izabrane i kontrolirane medijske poruke. Metodički instrumentarij u digitalnome udžbeniku utemeljen je na zakonitostima spoznaje i metodičkim teorijama, sustavima i pristupima. On predstavlja spoj tradicionalnog metodičkog pristupa učenju poštujući spoznaje o učenju i poučavanju, načela induktivno-iskustvenog pristupa te na višim stupnjevima obrazovanja deduktivno-znanstvenog pristupa. Taj instrumentarij prati i suvremene zahtjeve medijske pismenosti učenika i učitelja u 21. stoljeću omogućujući uključivanje raznovrsnih sadržaja za razvoj jezičnih kompetencija i čitalačke pismenosti (Budinsk, Kolar Billege, 2016, str. 83).

U Završnoj je inačici Kurikuluma za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (NN 10/20199) predviđeno da učenici od 3. razreda

prepoznaju različite izvore informacija, pa tako i digitalne udžbenike. Digitalni udžbenik, s obzirom na izabrane medijske poruke, stvara medijski eko-sustav (vidi: digitalni eko-sustav u: Jandrić, 2014, str. 37). Dok se koriste digitalnim udžbenikom, učenici su uključeni u ograničeno i usmjereno traženje podataka koje im, s obzirom na to da još nisu medijski pismeni, omogućuje kritičko promišljanje o ponuđenim sadržajima, uočavanje slojevitosti poruke i raspravljanje o tim porukama. I u načelu prosudbe, koje se kao i ostala načela izvodi iz svrhe nastave hrvatskoga jezika i omogućuje ostvarivanje te svrhe, navodi se da učenike treba osposobiti za vrijednosnu prosudbu teksta na njegovoj obavijesnoj, misaonoj, osjećajnoj, estetskoj, gramatičkoj, stilskoj i pravopisnoj razini (Težak, 1996, str. 104). Tijekom ovladavanja inicijalnom informatičkom pismenošću važno je istodobno uključivati odgoj i obrazovanje za informacijsku pismenost, odnosno cjelovitu medijsku pismenost. Od ravnatelja koji medijski odgoj percipiraju kao bitnu sastavnicu odgoja i obrazovanja, može se očekivati podrška za provođenje tih sadržaja.

Popis literature

- Budinski, V., Kolar Billege, M. (2016). Od zavičajnoga govora do standardnoga hrvatskoga jezika uz primjenu metodičkoga instrumentarija u digitalnome udžbeniku, 73-86. U: Celiković, K. (ur.), *Dani Balinta Vujkova – dani hrvatske knjige i riječi*. Subotica: Hrvatska čitaonica.
- Brooks, D. (2012). *Društvena životinja. Skriveni izvori ljubavi karaktera i postignuća*. Zagreb: Mozaik knjiga..
- Ciboci, L., Osmančević, L. (2015). Kompetentnost nastavnika hrvatskoga jezika za provođenje medijske kulture u hrvatskim osnovnim školama, 121-138. U: V. Car, L. Turčilo i M. Matović (ur.), *Medijska pismenost – preduvjet za odgovorne medije*. Sarajevo: Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu.
- Cjelovita kurikulumna reforma (2017). *Nacionalni kurikulum nastavnog predmeta Hrvatski jezik – prijedlog nakon javne rasprave*. Dostupno na: https://mzo.hr/sites/default/files/dokumenti/2017/OBRAZOVANJE/NACION-KURIK/PREDMETNI-KURIK/hrvatski_jezik.pdf. Preuzeto 17. prosinca 2018.
- Jandrić, P. (2014). *Digitalno učenje*. Zagreb: Školske novine d. o. o. i Tehničko veleučilište u Zagrebu.
- Labaš, D. (2011). Djeca u svijetu interneta: zatočenici virtualnog svijeta. Pedagoški modeli i otvorena pitanja, 35-64. U: Ciboci, L., Kanižaj, I. i Labaš, D. (ur.), *Djeca medija. Od marginalizacije do senzacije*. Zagreb: Matica hrvatska.
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (2006). *Nastavni plan i program za osnovnu školu*. Zagreb.
- Odluka o donošenju Kurikuluma za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (NN 10/2019. od 29. siječnja 2019.)
- Opačić, N. (2009). *Riječi s nahtkasna i kantunala (preko noćnog ormarića)*. Zagreb: Profil multimedia.
- Težak, S. (1996). *Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 1*. Zagreb: Školska knjiga
- Zgrabljić Rotar, N. (2005). Mediji – medijska pismenost, medijski sadržaji i medijski utjecaji, 10-33. U: Zgrabljić Rotar, N. (ur.), *Medijska pismenost i civilno društvo*. Sarajevo: Mediacentar.

Marko Alerić

Izv. prof. dr. sc. Marko Alerić doktorirao je na temu Normativna morfologija u nastavi hrvatskoga jezika. U ak. godini 2016./2017. obnašatelj je dužnosti prodekana za nastavu i studente na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Održavao je predavanja i seminare iz kolegija Teorija jezika, Hrvatski standardni jezik, Metodika nastave hrvatskoga jezika, Pravogovor u nastavi, Naglasci u hrvatskom jeziku, Jezično-stilske vježbe (Govoreno i pisano izražavanje), Normativna gramatika u nastavi, Teorija i praksa jezičnih odstupanja. Napisao je više udžbenika, priručnika i znanstvenih radova. Bio je član Nacionalnog vijeća za odgoj i obrazovanje RH. Član je Povjerenstva za sveučilišnu nastavnu literaturu Sveučilišta u Zagrebu. Stručni je suradnik Hrvatske radio-televizije.

Martina Kolar Billege

Doc. dr. sc. Martina Kolar Billege doktorirala je na temu Metodički pristup određivanju sadržaja poučavanja i kognitivnih ishoda učenja za nastavni predmet Hrvatski jezik u primarnom obrazovanju. Nositeljica je kolegija Metodika hrvatskoga jezika, Suvremene metodičke teorije, Uređivanje vrtičkih i školskih novina te Vrednovanje u hrvatskome jeziku. Objavila je više od dvadeset znanstvenih radova iz područja metodike hrvatskoga jezika. Suautorica je udžbenika od 2006. godine (uključujući i digitalne udžbenike od 2014. godine), metodičkih priručnika i ispita za hrvatski jezik u primarnom obrazovanju. Sudjeluje na znanstvenim i stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu. Stalna je sudska vještakinja za autorska prava u autorstvu udžbenika i procjenu znanstvenih radova.

Vesna Budinski

Doc. dr. sc. Vesna Budinski doktorirala je na temu *Metodički sadržajno-vremenski optimum poučavanja početnog čitanja i pisanja na hrvatskom jeziku*. Nositeljica je kolegija Metodika hrvatskoga jezika, Suvremene metodičke teorije i Strategije i metode početnoga čitanja i pisanja. Autorica je i suautorica je više znanstvenih radova, udžbenika i metodičkih priručnika za nastavni predmet Hrvatski jezik u primarnom obrazovanju. Sudjeluje na znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu. Dobitnica je državne nagrade „Ivan Filipović“ za 2008. godinu. Predstojnica je Katedre za metodike Učiteljskog fakulteta u Zagrebu. Članica je uredništva znanstvenoga časopisa Napredak. Sudjeluje kao predavačica u stručnom usavršavanju učitelja u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje od 2000. godine.